

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εν τῇ λαῶν ὑπάρχει ἡμῶν
θεῖα πῶς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθεια—ΥΨΑΡΧΗΣ.



Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φωνητικούς της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ΄

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 6 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1909

ΓΡΗΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝ ΗΡΩ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 369

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φιλλῶδες τοῦ Γερμανοῦ (συνέχεια).
- Γ. ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ. Γενεθῆτικα γινώσκοντα (τέλος)
- ΔΙΑΙΚΑ ΜΠΕΤΣΙΚΑ. Κάτι λογάκια.
- ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Κρουμπάχερ.
- ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΠΑΛΙΑΠΗΔΑΣ. Γράμματα ἀπὸ τῆς Μάνης.
- ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΝΗΣ. Λογάκια.
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέχεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΟΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΕΡ

A

Ένα μεγάλο της εγγάτη έγρασε η φιλολογική επιστήμη. Ένας μεγάλος φίλος του έλαψε του γένους του Έλληνικού. Η γερμανική παιδεία θά τον τιμήση αξία το σοφὸ πὸν πέθανε. Οί βυζαντινολόγοι της Εὐρώπης θά μιλῆσουν με σεβας και μ' ἐνθουσιασμό γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Έδωκε τὸ σύνθημα γιὰ τὴν κριτική μελέτη και γιὰ τὸ δυνάμωμα, γιὰ τὴν φιλολογημένη γνώση, γιὰ τὴ σωστή τὴν ἐκτίμηση τοῦ νοῦ τοῦ βυζαντινοῦ. Μονάχα ἡ Έλληνική πατρίδα, συρμένη ἀπὸ τὸν ἐθνοφάγο λογιοτατισμὸ, θά τὸν ἀκούση ἀδιάφορα, και μπορεῖ και μ' ἕνα ἀνάκρασμα σὸν ξαναασασμὸ, τὸ θάνατο ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πιδ ἀφιλοπρόσωπους ἀπὸ τοὺς ἐγκάρδιους εὐεργέτες της ἑλληνικῆς ψυχῆς. Καί λιγοστοί ἐκεῖνοι πὸν καταλαβαίνουν ὄχι μόνο τὴν ἀξία τὴν ἐπιστημονική τοῦ πολυσέβαστου νεκροῦ, μὰ και τὴν εὐγενική του ἀφοσίωση, και τὴν ἡρωική του τόλμη τὴν ὥρα πὸν φωτιὰ πῆρε τὸ σημαντικό μας τὸ ζήτημα, και μᾶς μίλησε ὄχι γιὰ ὄσα κολακεύουν τοὺς φαντασμένους και ἱκανοποιούνε τοὺς ἐγωῖστές, μὰ γιὰ ὄσα συγκινούν ἐκείνους πὸν πειτᾶνε και διωτᾶνε δικαιοσύνη. Κι ἀκόμα πιδ λιγοστοί ἐκεῖνοι πὸν τὸ θάρρος εἶχαν, πὸν τὸ κουράγιο θάχουν νὰ ὑψώσουν τὴ φωνή τους και νὰ δοξολογήσουν καθὼς τοῦ πρέπει τὸν πολυσέβαστο νεκρὸ «Τὸ ξέρω πὸς θά μὲ βρῆσουν ἐκεῖ κάτω» ἔλεγε μόλις ἀποφάσισε νὰ μπῆ κι αὐτὸς ἄπαρτος με τᾶρματά του μέσα στὸν πόλεμο γιὰ τὸ Λόγο, μέσα στὸν ἄγωνα της ιδέας ἐναντία σι τοὺς ἀνίδεους και σι τοὺς κακοδελιτές. Με δάφνη ἀπὸ τὸν Εὐρώτα, μ' ἀργιλίε ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία και μ' ἀσφὸδελοὺς ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ ἱεροῦ Βράχου,

με σπάρτα και με νάρκισσους και με ἀγριολούλουδα ἀπὸ κάθε κάμπο και βουνὸ της Ρωμιοσύνης, με τὴ μουσική τῶν ἐθνικῶν μας τραγουδιῶν και με τοῦ Σολωμοῦ τοὺς στίχους ἔπρεπε ἡ νέα ἡ ἑλληνική ψυχή νὰ τοῦ στολίσῃ τὸ νεκροκρέββατο και νὰ τὸν ξεπροβοδήσῃ στὸ μνήμα. Ἀνάμειο ἀπὸ τοὺς ἐδλογημένους ἑσκιδὺς τοῦ Φωριῆλ και τοῦ Τομαζέου, τρισενλογητὸς ἐκεῖνος και με πιδ ψηλὸ τᾶνάστημα ὄσο πιδ μετωμένη και ἡ σοφία του, ἄς γίνῃ τῶρα ἕνας ἱσκιος, γέροντας ἀπάνου μας καλοπροαίρετα πάντα και ἀμνησικακα, δαίμονας ἀγαθὸς, γιὰ νὰ μᾶς ὑπαγορεύῃ ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο πὸν μακάριος τῶρα στέκεται, γιὰ νὰ μᾶς ὑπαγορεύῃ τὰ καλά, γιὰ νὰ μᾶς κρατῆ στὸν ἴσο δρόμο, τοὺς διαλεχτοὺς της Ἐπιστήμης πὸν φωτίζει, τοὺς διαλεχτοὺς της Τέχνης πὸν δημιουργεῖ, πὸν δὲν μποροῦνε παρὰ, μέρα με τὴ μέρα, νὰ πληθύνουνται. Ὅσο πὸν μᾶς μέρα ἡ ἑλληνική πατρίδα, με καθαρά πιδ τὴ ἀνεξίτητη τοῦ ἄλκι τοῦ διανοητικοῦ, νὰ τοῦ στήσῃ τᾶγαλμα πὸν τοῦ χρωστῆ, τᾶγαλμα μέσα σι ἀγάλατι πὸν προφητικὸ ἐκκήθησε νὰ στήσουμε σι τοὺς Σολωμὸς και σι τοὺς Ψυχάρηδες, και σ' ὄλους τοὺς πρωταπόστολους της γλωσσικῆς Ἰδέας, λυτρωτῆδες τοῦ νοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ.

Μεγαλόβουλος ἐπιστήμονας, ὄπου τρεῖς βολοί κι ἀγκάδια και μονοπάτια δυσκολοδιάβατα, πρῶτος χάραξε κ' ἔστρωσε δρόμο γιὰ τὴ μελέτη τὴν προεπόμενη τοῦ βυζαντινοῦ λόγου. Ἐλεγε, μιλώντας γιὰ τὴν περιφημὴ του «Ἱστορία της βυζαντινῆς λογοτεχνίας: — Ἐγὼ πρόδρομος δὲν ἔχω μόνος μου θά τὰ προστατέψω τὰ ἐπιστημονικά δικαιώματα τοῦ ἔργου μου. Ὅ, τι κατώρθωσα γιὰ τοὺς βυζαντινοὺς τοὺς αἰῶνες δὲν εἶναι παρὰ τὸ δόσλεμα τοῦ πρώτου ὄλικου. Πρῶτα πρῶτα εἶταν ἀνάγκη νὰ βαλθῶνε τὰ θεμέλια και νὰ στηθῶνε οἱ σκαλωσιές. Γιὰ νᾶβρουν οἱ ἄλλοι πὸν θάρσῶνε ἔτοιμο κάποιο σκέδιο, τελειωμένο τὸ πατάρι, ἀσφαλισμένη σκεπή, νὰ δουλέψουν ἀπὸ κάτω. — Μεγάλος φιλόανθρωπος (ὄσπερ σι τὴ λέξη τούτη τὸ πιδ πλατὸ νόημα), ἀντάμωσε τὴ δυνατή και καθαρή φωνή του, γαληνὸς και λαμπρομέτωπος, ξεχωριστὴ φωνή πάντα, με της πολὺ προχωρημένης ἐπιστήμης του τᾶλγιστα τὰ ὄπλα, ξεχωριστὴ φωνή, μέσα στὸ χορὸ τῶν γκερμιστῶν της πρόδηψης, τῶ δουλευτάδων της ἀλήθειας. Κι ἀπὸ ὄω κι ἀπὸ κει τοῦ ἀντισηκώθησαν. Οἱ πιστοί τοῦ τυφλοῦ ρωμαντικοῦ κλασικισμοῦ τὸνε περᾶσανε γιὰ πολέμο τῶν ἀρχαίων γραμμάτων. Οἱ ὄπαδοί τοῦ μαρξόσοφου δασκαλισμοῦ τὸνε κηρύξανε προδότη και πλερωμένο. Ἐκεῖνος ἀποκρί-

νονταν ἡσυχᾶ ἡσυχᾶ, με τοῦ πολυδιαβασμένου τὴ συλλογή, με τοῦ σοφοῦ τὸ γλυκόγελο. Ἐλεγε: — Αὐτὸ πὸν κάτω εἶναι τόσο ἀπλὸ και τόσο αὐτονόητο πὸν ἔπρεπε κανεὶς νὰ ντρέ. πει ἔτσι δημόσια νὰ μιλή γιὰ τὸ ζήτημα τούτο. Μὰ νὰ μὴν παραξενευόμαστε ἡ μοῖρα τὸ ἔγραψε, τὰ ἀπλὰ ἴσα ἴσα και ταυτονόητα νὰ νοιώθουνται και νὰ παίρνουνται ὄστερ ἀπὸ πεισματωμένο πόλεμο. — Καθὼς πάντα τυχαίνει σὲ κείνους πὸν προβάλλουνε δημιουργοί και πρόμαχοι τῶν καινούριων ἰδεῶν, οἱ ἀντίθετοι τοῦ Κρουμπάχερ εἶτανε μέσ' ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν ὄμοιμων του. Ἐνας σοφὸς καθηγητῆς της Μπόννας, περιφημὸς φιλόλογος και ἱστορικός, πὸν μπροστὰ στὰ φιλολογικά γεννήματα τῶ βυζαντινῶν καιρῶν, θά αἰστανόταν ἀνατρέχιασμο ἄηδίας, τὸ ἴδιο τᾶνατρέχιασμα πὸν ἔδερε τὸν Κόβητο και τὸν Κόντο, μὰ μέρα πὸν μᾶς πὸν περνοῦσανε τοὺς στίχους τοῦ Φτωχοπρόδρομου, βάλθηκε νὰ τὸνε γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν ἄμαρτία πὸν θᾶπερτε, σι τοῦ θάρσους τοῦ ἀλκι τοῦ βυζαντινοῦ και τοῦ καὶ τὰ πιδ ἄθλια διανοητικά τους κοιλορρέματα. — Γιὰ τὸ Θεὸ! τοῦ ψιθύριζε, ἔλα στὰ καλά σου! Ἡ φιλολογία πρέπει νὰ στέκῃ μακριὰ ἀπὸ τέτοια καμώματα πὸν δὲ θάχουν καλὸ τέλος. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀρχαιότητα θά μαρὰθῃ. Ἡ παιδαγωγική δὲνυμη τῶν γραμμάτων θά χτυπηθῃ κατάσταυρα. Γύρισε στὸ τραπέζι τῶν κλασικῶν χρόνων, τὸ μόνο καλαισθητικὸ τραπέζι! — Κι ὄ Κρουμπάχερ τοῦ ἀποκρίνοταν: — Ἀνίσως και θέλεις νὰ ψάξῃς μέσα σι τὴν πολιτικὴ ζωὴ πὸν ζῶσανε τὸ μεσαιῶνα οἱ Ἀνατολίτες, οἱ Σλάβοι και οἱ Φράγκοι, ἀνίσως και θέλεις νᾶμψῃς μέσα πιδ πολὺ και πιδ βαθιὰ σι τὴν ἑλληνική τὴν ἀρχαιότητα, και σι τὴν Ἑλλάδα τὴν τωρινή, νὰ ἡ βυζαντινὴ λογοτεχνία! Πληθὸς καινούριες ἰδέες σου ξυπᾶ. Και κάτι ἄλλο, σπουδαιότερο: Δὲ συχωριέται πιδ νὰ παραγκωνίζεται σι τὴν ἑλληνική φιλολογία ἡ λεγόμενη ἱστορικὴ συνάφεια, πὸν ὄποχρεώνεται πιδ νὰ τὴν ξεφανερῶνῃ και νὰ τὴν περιγράψῃ ὄ ἐπιστήμονας σὲ κάθε κλάδο της ἐπιστήμης. Ὅσα οἱ ἀλαφροκέφαλοι ἐξεταστὲς νομίζονε μηδαμινὰ κι ἀνωφέλευτα, ἀποδείχνονται ἴσα ἴσα πολὺ σημαντικά. Ἀθάνατοι, Ὅμηρος, Σοφοκλῆς, Πλάτωνας: μὰ δὲ φτᾶνε μόνο νὰ τοὺς ἀγγαντεύῃς ξεμοναχιασμένους. Κι αὐτοί μᾶς ἔρχονται κοντιότερα, πιδ πολὺ ζωντανεύουν και καθαρότερα μιλᾶνε, σὰ δοκιμάσουμε νὰ τοὺς νοιώσουμε και νὰ τοὺς ἀπολάψουμε μέσα σι τὸ σύνολο της μακροζωῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ τοῦ νοῦ και της ἑλληνικῆς γλώσσας. Ἄν θέλῃ και ἡ φιλολογία νὰ λογαριάζεται